

Beregning af løn under sygdom mv. til tjenstemandsansatte skibsofficerer i Grønland

Tjenestemandsbretens dom af 13. november 2003.

Parter

Statstjenestemændenes Centralorganisation II (CO II) på vegne af Den Grønlandske Tjenestemandsbretning

mod

Finansministeriet.

Resumé

Sagen drejede sig om, hvilke lønelementer, der indgår i beregningen af sygeløn mv. til statstjenestemandsbretansatte skibsofficerer, der under udlån til Grønlands Hjemmestyre gør tjeneste ved det hjemmestyreejede rederi Arctic Umiaq Line A/S. Tjenestemandsbretten fastslog, at parterne, ved ingåelse af aftale af 11. november 1985, havde taget udtrykkeligt stilling til, at der under sygdom alene ydes det uregulerede månedlige tillæg på 1.100 kr. Finansministeriet blev herefter frifundet.

Påstande

CO II påstod, at Finansministeriet skulle anerkende, at skibsofficererne under sygdom og andet betalt fravær har krav på fast påregnelige tillæg, såsom sejl-, radio-, tilsyns- og vedligeholdelsestillæg.

Finansministeriet påstod frifindelse.

Sagsfremstilling

Finansministeriet og CO II indgik den 11. november 1985 en aftale vedrørende tillæg til skibsofficerer ansat i Den kgl. grønlandske Handel, hvori det bl.a. hedder:

"Sygdom og ferie

§ 7. Et ureguleret tillæg på 1100 kr. pr. måned - svarende til den andel af sejltillægget, der hidrører fra det tidligere søtillæg - udbetales under 5 ugers ferie samt i tilfælde af sygdom under planlagt påmønstring."

Forud for indgåelsen af aftalen af 11. november 1985 havde Finansministeriet i en skrivelse af 29. juni 1984 til bl.a. CO II kommenteret to udkast til aftaler for skibsofficerer ansat i Den kgl. grønlandske Handel om henholdsvis arbejdstidsregler og tillæg, idet det i skrivelserne bl.a. hedder:

"Som tidligere nævnt er det for Finansministeriet en forudsætning for aftalernes indgåelse, at skibsofficererne frafalder eventuelle krav på udbetaling af tillæg under sygdom m.v. og ferie ("Ilse Both-ydelser")."

Med "Ilse Both-ydelser" menes sådanne løntillæg, som var omfattet af Højesterets dom af 11. maj 1976. Dansk Sygeplejeråd, som var mandatar for sygeplejerske Ilse Both, fik ved denne dom medhold i, at Ilse Both i medfør af funktionærlovens § 7, stk. 2, under barselsorlov var berettiget til løn beregnet på grundlag ikke blot af grundlønnen, men også af de tillæg for aften- og natarbejde m.v., som hun fast havde kunnet regne med i sin månedlige indtægt.

I Finansministeriets cirkulære af 2. maj 1978 hedder det om dommen og dens konsekvenser for tjenestemandsbretsområdet bl.a.:

"Ved dom afsagt af højesteret den 11. maj 1976 (refereret i UfR 1976, side 528 ff) er det statueret, at en overenskomstansat sygeplejerske, der ifølge ansættelsesbevis var antaget som aften/natsygeplejerske og til stadighed under ansættelsen havde udført tjeneste som sådan, var berettiget i medfør af funktionærlovens § 7, stk. 2, til under

barselsorlov at oppebære løn beregnet på grundlag ikke blot af grundlønnen, men også af tillæg herudover for aften- og nat tjeneste m.v., som hun fast havde kunnet regne med i sin månedlige indtægt.

Denne afgørelse indebærer, at højesteret har underkendt hidtidig praksis med hensyn til lønberegning i tilfælde, hvor en person, der under ansættelse i statstjenesten er beskæftiget i et arbejdsforhold af lignende karakter som det i dommen omhandlede, i medfør af funktionærloven oppebærer løn under fravær fra tjenesten.

I konsekvens af højesteretsdommen har finansministeriet ved cirkulære af 25. maj 1977 udsendt "Vejledning om udbetaling af visse særlige ydelser til personer med ansættelse på funktionærvilkår", hvori det præciseres, efter hvilke retningslinier der fremtidig på nævnte område skal forholdes for så vidt angår personer, hvis ansættelsesforhold i statens tjeneste er omfattet af funktionærloven, eller som uden at være funktionærer ifølge overenskomst eller på kontraktligt grundlag er berettiget til løn efter funktionærlovens regler.

Med henvisning hertil udsendes efter forhandling mellem finansministeriet og tjenestemændenes centralorganisationer nærværende cirkulære, hvorved højesteretsdommens konsekvenser overføres til tjenestemandssområdet i situationer, hvor der er parallelitet mellem funktionærområdet og tjenestemandssområdet."

Ved Tjenestemandssrettens dom af 6. maj 1997 i sag nr. 99/1990 blev der givet Statsansattes Kartel medhold i, at tjenestemandssansatte medlemmer af Dansk Jernbaneforbund havde krav på at få udbetalt rangergodtgørelse samt anhænger- og trucktillæg under sygdom i samme omfang, som de nævnte tillæg ville være blevet udbetalt, såfremt den pågældende ikke havde været sygemeldt. Resultatet er i dommen begrundet således:

" Den løn, en tjenestemand har krav på i sygdomstilfælde, må som udgangspunkt bestemmes som vederlaget for den arbejdsydelse, tjenestemanden er antaget til fast at udføre. Der er intet grundlag for at fastslå, at dette alene omfatter arbejdstidsbestemte tillæg og rådighedstillæg, og ikke tillige ranger-godtgørelse i henhold til aftale af 23. maj 1984 samt anhængertillæg og truck-tillæg i henhold til cirkulære af 30. januar 1989, selv om disse tillæg må karakteriseres som funktionsbestemte tillæg. Den af Statsansattes Kartel nedlagte påstand må herefter tages til følge...."

I Finansministeriets cirkulære af 26. marts 1998 om ændrede retningslinier for beregning af løn under betalt fravær hedder det om Tjenestemandssrettens dom og dens konsekvenser bl.a.:

"1. Finansministeriet har med cirkulærer af 25. maj 1977, 2. maj 1978 og 23. oktober 1979 udsendt retningslinier for beregning af den løn, der skal udbetales til den ansatte i staten mv. under betalt fravær mv. - f.eks. under sygdom, ferie og barselsorlov.

Det fremgår heraf, at "lønbegrebet" i disse situationer omfatter ikke blot den almindelige skalaløn og faste tillæg, der udbetales med ensartede månedlige beløb, men tillige en række timebaserede arbejdstidsbestemte tillæg (f.eks. natpenge, forskudtidstillæg og søndagsgodtgørelse), i det omfang disse indgår som en fast påregnelig del af lønnen.

2. Ved dom afsagt af Tjenestemandssretten den 6. maj 1997 i en sag vedrørende beregning af sygeløn til tjenestemænd i DSB er det imidlertid nu fastslået, at tilsvarende principper skal lægges til grund for så vidt angår en række arbejdsbestemte (funktionsbestemte) tillæg (anhængertillæg, trucktillæg og anhængertillæg).

3. Under hensyn til de generelle betragtninger, der ligger til grund for denne afgørelse, er det Finansministeriets opfattelse, at de hidtil gældende retningslinier for beregning af lønkrav må justeres med fremtidig virkning.

Fremover vil der således ved opgørelsen af lønnen i de fraværssituationer mv. og under de betingelser, der er omtalt i ovennævnte cirkulærer, tillige skulle indgå eventuelle arbejdsbestemte tillæg, som må anses for en fast påregnelig del af lønnen for den pågældende medarbejder."

Parternes argumenter

CO // gjorde gældende, at det med Højesterets dom fra 1976 i "Ilse Both-sagen" og Finansministeriets efterfølgende cirkulære af 2. maj 1978 er blevet slået fast, at arbejdstidsbestemte tillæg, som er en fast bestanddel af lønnen, skal medregnes til den løn, som en tjenestemand har krav på at få udbetalt under sygdom.

Den aftale vedrørende tillæg, som parterne indgik i 1985, byggede alene på 1976-dommen og Finansministeriets cirkulære fra 1978, og § 7 i aftalen kan derfor alene antages at gøre op med arbejdsbestemte tillæg.

Ved Tjenestemandssretts dom af 6. maj 1997 og Finansministeriets cirkulære af 26. marts 1998 er den løn under sygdom, som en tjenestemand har krav på, imidlertid blevet udvidet til også at omfatte de funktionsbestemte tillæg.

Dette må få som konsekvens, at de skibsofficerer, som er omfattet af CO II's påstand, ved sygdom i en planlagt påmønstringsperiode har krav på at få udbetalt løn indeholdende også sejl-, radio-, tilsyns- og vedligeholdelsestillæg.

Finansministeriet gjorde gældende, at "Ilse Both-dommen" fra 1976 angik en funktionær og drejede sig om en udfyldning af parternes aftale. Der er derfor ikke ved Højesterets dom knæsat noget universelt princip om, at løn under sygdom skal omfatte de af dommen omfattende tillæg. Det samme gælder Finansministeriets cirkulærer, som udtrykkeligt er begrænset til situationer, hvor der er parallelitet mellem funktionær- og tjenestemandssområdet.

I parternes aftale af 11. november 1985 er eksplicit taget stilling til, hvad de skibsofficerer, som er omfattet af aftalen, kan kræve af tillæg under sygdom, jf. herved aftalens § 7. Parterne har ikke i aftalen tilstræbt en retsstilling svarende til "Ilse Both-dommen" og Finansministeriets cirkulære fra 1978 - tværtimod - hvilket fremgår klart af såvel aftalens ordlyd som af Finansministeriets skrivelse af 29. juni 1984, der blev sendt til bl.a. CO II. Ved aftalen blev det tidligere søtillæg, som især kompenserede for arbejdstidsrelaterede forhold, afløst af en række forskellige tillæg, som var såvel arbejdstidsrelaterede som funktionsbestemte.

Tjenestemandssretts dom af 6. maj 1997 drejede sig - som "Ilse Both-dommen" - om en situation, hvor det ikke mellem parterne var aftalt, hvorledes løn under sygdom skal beregnes, og dommen er derfor uden betydning for den foreliggende sag, hvor der netop foreligger en aftale herom.

Tjenestemandssretts begrundelse og konklusion

"Parternes aftale af 11. november 1985 omfatter en række tillæg under påmønstring, som tilsigter at dække såvel arbejdstidsrelaterede som funktionsbestemte forhold. Aftalen omfatter derudover et ureguleret tillæg på 1.100 kr. pr. måned, som udbetales under ferie samt i tilfælde af sygdom under planlagt mønstring, jf. herved aftalens § 7.

Parterne har således i aftalen udtrykkeligt taget stilling til, at sejltillæg m.v. alene ydes under påmønstring, og at der under sygdom alene ydes det uregulerede månedlige tillæg på 1.100 kr. Under hensyn hertil og da hverken Tjenestemandssretts dom af 6. maj 1997 eller Finansministeriets cirkulære af 26. marts 1998 kan antages at påvirke indholdet af parternes aftale, tages indklagedes frifindelsepåstand til følge."